

[Print](#)

DE TWENTSCHE COURANT

Tubantia

09-05-2007

Digi-revolutie in de rechtbank

ALMELO/ENSCHEDÉ - Zittingen bij de rechtbank Almelo van een moordzaak worden dit jaar opgenomen en met software die spraak herkent, omgezet in tekstbestanden. Zo kan de emotie van de verdachte een grotere rol gaan spelen.

Dat scheelt handen vol schrijfwerk en moet de nauwkeurigheid ten goede komen. Maar het biedt meer: een rechter die een grote zaak nog eens overweegt, kan straks achter zijn pc heel gemakkelijk terug naar een betreffende passage in een geluidsfragment. Kwestie van zoekwoorden en eventueel de naam van de spreker; zo simpel als wat. Die rechter krijgt dan niet alleen voorgeschoteld wat een verdachte zei, maar ook op welke manier hij dat deed. De emotie krijgt daarmee meer ruimte in rechtszaken.

Revolutie

Het experiment kan een ware revolutie inluiden op de rechtbank waar het papier haast heilig is. Griffiers schrijven dag in dag uit letterlijke zittingsverslagen uit, advocaten voeren over de status van soms gemaakte bandopnames rechtszaken en dagvaardingen verlaten nimmer digitaal de burelen.

Maar ook de rechtspraak moet met de tijd mee en dus gaf de Raad voor de Rechtspraak de gespecialiseerde, Enschedese bedrijven Telecats en Carp-Technologies opdracht tot het experiment dat door die raad en de Nederlandse Taalunie wordt gefinancierd. Telecats heeft nauwe banden met de Universiteit Twente.

Enkele weken geleden had er een merkwaardig tafereel plaats in die Almelose rechtbank. Projectleider dr. Arjan van Hessen en tien medewerkers werden beëdigd als waarnemend griffier, want zomaar mag iemand niet aan het werk in de rechtbank.

Ze kunnen nu vertellen over hun speciale project, maar moeten hun mond dichthouden over de inhoud van zaken. "We gaan de proef doen met een moordzaak", vertellen ze. Welke? Ze weten het nog niet en zouden het ook niet mogen zeggen. Hij dient in ieder geval dit najaar.

De keuze voor een zware zaak is niet om de spanning, maar om zeker van een complexe klus te zijn. Alleen een zaak voor de meervoudige strafkamer levert een proef op van voldoende gewicht.

Emotie

Telecats zelf hoeft je niet meer te overtuigen van de voordelen van een systeem met spraakherkenning voor de rechtspraak. Van Hessen: "Het scheelt de griffier die nu complete zittingen moet uitschrijven heel veel werk. Een uur spraak uitwerken kost hem nu tussen de zes en tien uur uitschrijven achter de pc." Ing. Sander Hesselink van Telecats: "De pc zet de tekst om en de griffier leest het verslag mee terwijl hij naar de geluidsoptname luistert. Alleen als het niet overeenkomt, past hij de tekst aan."

Het systeem biedt rechters de mogelijkheid om eenvoudig bepaalde verhandelingen terug te horen. Hij toetst een zoekwoord of een combinatie van trefwoorden in zijn pc in en die vindt vervolgens in een mum van tijd de passages waarin dat voorkomt.

De gevolgen hiervan kunnen verstrekkend zijn. Want met het terughoren van zittingen komt volgens Van Hessen ook de emotie van het moment mee. "Op papier is dat niet te zien, maar nu doet het er ineens toe hoe iemand zei dat hij de moord pleegde", zegt hij. "De rechter heeft daardoor meer informatie ter beschikking."

Met een aanvullend programma stelt de pc ook een handzame samenvatting op. Advocaten, rechters of officieren van justitie kunnen zich zo gemakkelijk voorbereiden op een vervolgzitting. Het vaste stramien van zittingen vergroot de kans van slagen. Voor Telecats is nu een intensieve periode aangebroken. Apparatuur wordt geïnstalleerd en de computer wordt getraind zodat die ook het juridische jargon herkent. Elke rechter krijgt een eigen microfoon voor een optimale herkenning. Daarna krijgen de griffiers en de rechters een korte opleiding om met het systeem overweg te kunnen.

Februari volgend jaar moet de proef afgerond zijn. Niet alleen wordt bekeken of de spraakherkenning op zich voldoet, maar ook of er onverwachte neveneffecten zijn. Van Hessen wil bijvoorbeeld weten of mensen zich anders gaan gedragen als ze weten dat hun woorden worden opgenomen en keer op keer kunnen worden herhaald.

Radio Oranje

Wie een indruk wil krijgen van zoeken in een gesproken tekst, moet naar de website van Nederlandse Instituut voor Oorlogsdocumentatie gaan. De Universiteit Twente heeft de toespraken van koningin Wilhelmina voor Radio Oranje op deze manier toegankelijk gemaakt. Wilhelmina sprak in de Tweede Wereldoorlog haar landgenoten toe vanuit London. Zie <http://www.niod.nl> en kijk bij Toespraken koningin Wilhelmina.

<http://www.tctubantia.nl/voorpagina/article1396013.ece>